

TRONDHEIM KOMMUNE

Vestkanten barnehager

Sosial handlingsplan

Forord:

Arbeid med sosial kompetanse ser vi som særdeles viktig i forhold til mange områder. Sosial kompetanse er grunnlag for all læring.

Vi har utarbeidet en sosial handlingsplan som et verktøy i vårt arbeid i barnehagen. Den skal være et grunnlag for samarbeid med foresatte.

Vi vil at barna skal få en trygg hverdag der de opplever å mestre i samspill med andre barn.

Mars - 2011.

Innhold:

- s. 4 : Livslang læring, barnehagens læringssyn, barns bevissthet rundt egen læring
- s. 5 -6: Elementer i sosial kompetanse:
 - tatt fra Kari Lamer:
 - » Empati
 - » Prososial atferd
 - » Selvkontroll
 - » Selvhevdelse
 - » Glede og humor
- s. 7-8: Marte meo -element
- s.9: Icdp
- s.10: Metoder for vurdering av voksenrollen
- s. 11-13: Handlingsplan mot mobbing
- s. 14: Psykisk arbeidsmiljø

BEGREPET LIVSLANG LÆRING

Begrepet livslang læring viser til at læring skjer på ulike arenaer gjennom hele livet. Læring foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og miljøet, og er nært sammenvevd med lek, oppdragelse og omsorg.

Barn kan lære gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder.

Barnehagen skal styrke barns læring i formelle og uformelle lærings situasjoner.

Personalet i barnehagen må ha et aktivt forhold til barns læringsprosesser. (rammeplan s. 26-27)

BARNEHAGENS LÆRINGSSYN

Helhetlig læringssyn – vært opptatt av læring i både formelle og uformelle situasjoner. OMSORG-LEK-LÆRING Læring gjennom aktivitet og deltagelse, førstehåndserfaringer.

Det kompetente barnet som selv konstruerer kunnskap.

Læring er noe som skjer hele tiden.

BARN BEVISSTHET RUNDT EGEN LÆRING

Hva oppfatter de at de lærer?

Små barn ser på læring som handling. Å handle fører til læring.

3-åring er vanskelig for å snakke om hva de har lært seg.

4-5-åring kan som oftest snakke om dette.

- LÆRING SOM Å GJØRE
- LÆRING SOM Å VITE
- LÆRE SOM Å FORSTÅ

Hvordan oppfatter barna at læringen foregår?

-mange beskriver at de bare gjør det.

Vi ser også læring i sammenheng med alder. De eldste barna forstår at de selv kan skaffe seg kunnskap. Barn lærer ikke det de voksne tror. Må gi barn muligheter til å konstruere kunnskap – de må få mulighet til å tenke og fundere. Undring.

Sosial kompetanse består av ulike sosiale ferdigheter som er vesentlig å mestre.

Kari Lamer deler inn sosial kompetanse i 5 områder. I løpet av et år skal vi ha arbeidet innenfor alle områdene. Disse elementene er gode punkt for observasjon for personalet.

1. Empati og rolletaking:

-innlevelse i andre menneskers følelser og evne til å trekke slutninger om andres synspunkt, intensjoner, ønsker, motiver og informasjonsbehov i den hensikt å oppføre seg passende overfor den andre. Det dreier seg om evnen til å gjenkjenne andres følelser, og til å forstå dem ut fra den andres situasjon, og det dreier seg om å sette seg inn i en annens rolle eller perspektiv.

2. Prososial atferd:

-positive sosiale holdninger og handlinger, for eksempel å hjelpe, dele, støtte, anerkjenne, oppmuntre, inkludere, vise omsorg for etc. Prososiale handlinger er frivillige og synes å ha til hensikt å være til nytte for andre.

3.Selvkontroll:

-å kunne utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever turtaking, kompromisser og felles avgjørelser, og å takle mellommenneskelige konflikter. Det handler også om å planlegge og vurdere egen atferd, samt å utsette umiddelbar belønning når det er mer lønnsomt på lengre sikt.

4. Selvhevdelse:

-å ta initiativ i forhold til andre, for eksempel til deltagelse i samtaler, lek og felles aktiviteter. Det handler samtidig om å hevde sine egne meninger, ønsker og behov og å kunne stå imot vennepress. Det dreier seg også om å vise en positiv selvoppfatning gjennom en generell optimisme i forhold til de handlinger man tar initiativ til, skal fall heldig ut.

5. Lek, glede og humor:

- føle glede og kunne slappe av, spøke og ha det moro, og å kunne tre inn og ut av lekerammen, forstå lekesignalene, følge lekens skjulte regler om enighet, gjensidighet og turtaking og å involvere seg fullt og helt i lek.

Marte meo – en metode i samspillsarbeid.

Metoden bygger på kunnskap om barns utvikling, og har fokus på den voksnes rolle i samspill med barna.

Element i marte meo	Beskrivelse
Initiativ -Barns initiativ -Voksnes initiativ	Den voksne har sin oppmerksomhet rettet mot barnet slik at det kan fange opp hvor barnet har sin oppmerksomhet eller hva barnet ønsker å oppnå Før initiativet introduseres må den voksne sjekke hvorvidt barnet er mottakelig for et initiativ, for eksempel om barnet er opptatt med noe annet. Den voksne bør sikre seg barnets oppmerksomhet, slik at barnet har mulighet til å høre eller se hva den voksne ønsker å formidle .
Positiv bekreftelse	Bekreftelse innebærer at den voksne fanger opp barnets initiativ og bekrefter dette overfor barnet. På den måten vet barnet at det er sett og/eller hørt. Det innebærer både at bekreftelsen blir uttrykt på en positiv måte og at den voksne spesielt bekrefter barnets hensiktsmessige atferd. Bekreftelse kan foregå på mange måter: blikk, smil, imitasjon, benevnelse av barnets initiativ, et verbalt svar, en handling m.m. Det er viktig at bekreftelsen er samstemt verbalt og nonverbalt.
Benevnelse av interaksjonen	I et godt samspill vil den voksne på en naturlig måte sette ord på det som foregår her og nå, samt utvide dette på ulike måter. Det vil bli satt ord på barnets følelser, handlinger og oppmerksomhet. Det blir satt ord på voksnes følelser og handlinger. Sammenhenger mellom det som foregår nå og fortid/fremtid, mellom årsak og virkning m.m. bli benevnt slik at barnet i sine hverdagssituasjoner blir tilført nyttig kunnskap.

Element i marte meo

Beskrivelse

Markering av overganger

Den voksne tydeliggjør begynnelse og slutt på situasjoner og sekvenser som barnet blir berørt av. På den måten blir barnets verden delt inn i oversiktelige sekvenser. Det skapes trygghet og forutsigbarhet.

Den voksne påser at alle får tur

Den voksne tar ansvar for at alle som deltar i en samtale eller i en situasjon får sin tur. Alle må ha anledning til å komme til. Den voksne må organisere samhandlingen slik at de barna som trenger det, får støtte på henholdsvis å gi og ta tur.

Dele gleder og opplevelser

Den voksne sørger for oppmerksomhet rundt det som er positivt for den enkelte. Den voksne lar seg spontant påvirke av barnets glede og sørger om nødvendig for at andre får ta del i det gledelige som skjer.

Den voksne som leder i samspillet

Den voksne har klare intensjoner med sin oppdragelsesfunksjon. Den voksne er seg bevisst sin store og positive betydning for barnet. Den voksne har rimelig kontroll på det som skjer i samspillet. Kontrollen utøves med stor grad av gjensidighet i forholdet til barnet.

Den voksne leder barnets oppmerksomhet mot det den mener er viktig i omgivelsene. Den tilrettelegger situasjoner og opplevelser for barnet slik at det lykkes og gradvis får utvidet sin horisont og mestring .

Den voksne praktiserer stor grad av positiv ledelse. Dvs. klargjør for barnet hva det får og kan gjøre, evt. hva det skal gjøre.

*Når barnet må stoppes eller når negativ atferd må fornektes, gis barnet et alternativ slik at barnet også vet hva det kan/får gjøre og ikke bare det som ikke er tillatt.

ICDP – international child development program

8 tema for samspill :

1. Vise positive følelser
2. Justere seg etter barns initiativ
3. Intim dialog
4. Ros og anerkjennelse
5. Få felles oppmerksomhet
6. Gi mening
7. Utvide situasjonen
8. Regulerende kommunikasjon

ICDP er et foreldreveiledningsprogram som handler om å bli bevisst sin rolle som omsorgsperson. Enheten har sertifiserte icdp-veiledere som har grupper med foreldre, og refleksjonsgrupper i personalet med dette som tema.

Vurderingsarbeid:

For å påse at vi gjør som vi har sagt vi skal gjøre har vi ulike metoder.

Metoder		beskrivelse
Film / video		Ser hvordan vi voksne er i samspill med barn – utgangspunkt: element i marte meo.
Kamera		- Bilder som dokumentasjon
Pedagogisk veiledning		Veiledningsdokument med problemstilling der vi får råd/ veiledning fra annet personal
Observasjon		
Praksisfortellinger – fra barn og voksne		Barn / voksne forteller sine opplevelser (muntlig / skriftlig) som utgangspunkt for refleksjon
Vurderinger for justering		Ulike refleksjonsmøter for personal
Brukerundersøkelse/foreldre-samtale		Vurdering ift bestemte områder

HANDLINGSPLAN MOT MOBBING.

Barnehagen er en arena for forebygging av mobbing.

En viktig oppgave er å formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar.

Mobbing blant småbarn kan forebygges ved at voksne er oppmerksomme på det enkelte barns trivsel og samværsmonster i barnegruppen

Mobbing i barnehagen kan stoppes av aktivt deltagende voksne som griper inn når det er nødvendig

”Manifest mot mobbing” (Oslo: UFD/BFD/Barneombudet m.fl.) oppfordrer til aktiv innsats mot mobbing der barn og unge oppholder seg.

Vilkårlig erting er ikke mobbing. Konflikter og enkelt tilfeller av slåssing og utstenging er heller ikke mobbing. Det er ikke mobbing når barn plutselig blir sinte på hverandre, tar leker fra hverandre eller springer opp i raseri over ett eller annet.

Hva er mobbing?

Mobbing er når en person eller en gruppe gjentatte ganger og over tid plager og trakasserer et offer
Mobbing handler om makt og avmakt, og det er et skjevt maktforhold mellom den som mobber og den som blir mobbet

I vår barnehage har vi som et mål at: Barn skal lære hvordan man skal være mot andre .

” Meg selv og familien min ” - et fast tema hver høst hvor hvert barn får stå i fokus og få oppmerksomhet fra andre barn og voksne.

Høflighet – HEI, HA DET (gjerne med navn) TAKK, UNNSKYLD

Vi veileder barna i å inkludere hverandre. Eksempler er; i lek, hvem leier på tur, hvem sitter ved siden av hverandre ved matbordet. Vi veileder dem i å si nei på en passende måte.

Støtte barns sosiale kompetanse. Sosial kompetanse handler om å lykkes i å omgås andre.

Voksne og barn er modeller. Det er viktig å sette ord på det positive barn gjør mot hverandre.

Ansatte og foreldre har et felles ansvar for at mobbing ikke får utvikle seg i barnehagen
– og i barns oppvekstmiljø.
Det må være et nært samarbeid mellom barnehagen og foreldrene.

Miljøregler i barnehagen.

Voksne skal være aktive og tydelige overfor barna.
Gå de rette kanaler med det en har på hjertet.
Barn og voksne skal gripe inn og være tydelig, når man ser uønsket adferd. ” Jeg liker ikke / blir sint når du sier/ gjør sånn” .
Barn og voksne skal omtale hverandre på en positiv måte.
Vi voksne skal ” gripe barnet i å gjøre noe positivt”.
Alle barn er alles ansvar.
Gi masse rom for glede, spøk og ha det moro. Voksne må være oppmerksomme på å bruke humor som forstås av barn. Vi skal være forsiktige med å tulle med navn.
Alle barn skal bli lagt merke til og stadig bli gjenstand for positiv oppmerksomhet.

Miljøregler for foreldrene.

Si tydelig ifra om man ser uønsket adferd mellom barna, for eksempel ved levering/henting.
Omtale andre barn og voksne i barnehagen på en positiv måte.
Gå de rette kanaler når dere har noe på hjerte.
Hjelpe barna å få en naturlig avgrensning på bursdagsinvitasjonene. For eksempel: alle på samme alder, alle jenter/ gutter, alle på samme avdeling / samme etasje osv. Snakk med personalet om dere er i tvil.
Være oppmerksom på hvordan barnet omtaler andre barn i barnehagen hjemme.
Si ” hei, ha det” til personalet, andre barn og foreldre

Hva gjøres hvis vi oppdager mobbing i barnehagen??

Selv om vi forebygger - kan faktisk mobbing skje.

Den voksne som ser/hører mobbing må **ta ansvar** for å ta dette opp videre.

Ta dette opp på
avdelingsmøte/enhetsleder –
informer.

Tiltak må settes inn:

1. Kontakt med foreldre og barn – hva kan gjøres videre?
2. Referat fra samtale/tiltak settes i det enkelte barns perm.

Veiledning, justering og vurdering vil skje fortløpende.

Psykisk arbeidsmiljø

Jevnlig bevisstgjøring på:

- Kompetent-åpen-modig – som er Trondheim kommune sine verdier.
- Enhetens visjon: S-T-O-L-T-E.
- Nærværsfaktorer.
 - Ingen er sterkere enn det svakeste leddet.
 - "Gjøre hverandre god"
- Handlingsrom / rausket

Dette er områder vi arbeider med i personalet og er en del av grunnlaget for arbeid med sosial kompetanse oppimot trivsel og arbeidsmiljø.

Vestkanten barnehager skal være et godt sted å være der barn og voksne har en hverdag fylt med trygghet og glede!

Div. linker:

- Hjemmesiden vår: <http://trondheim.kommune.no/vestkanten-bhg/>
- Foreldreveiledning icdp: <http://www.icdp.no/>

Trondheim kommune
Vestkanten barnehager
Postboks 2300 Sluppen
7004 Trondheim

